

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Activiteitenplan ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming

Blaasvaren Ommuurde tuin Gemert

Projectnummer 20230112

www.starobv.nl

Activiteitenplan ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming

Blaasvaren Ommuurde tuin Gemert

juni 2023

Projectnummer: 20230112

In opdracht van: [REDACTED]

Uitgevoerd door:

Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert

[REDACTED]
www.starobv.nl

Opgesteld door: [REDACTED]

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
2	Plangebied.....	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
3	Voorgenomen ontwikkeling en planning	7
3.1	Voorgenomen ontwikkeling	7
3.2	Planning werkzaamheden	7
4	Ecologisch onderzoek en effecten	8
4.1	Ecologisch onderzoek.....	8
4.2	Effecten voorgenomen plannen.....	8
5	Gunstige staat van instandhouding en wettelijk belang	9
5.1	Gunstige staat van instandhouding	9
5.2	Zorgvuldig handelen	9
5.3	Wettelijk belang	9
6	Maatregelen.....	10
7	Alternatieven	11
7.1	Locatie	11
7.2	Inrichting	11
7.3	Werkwijze en planning.....	11
	Geraadpleegde bronnen	12
	Bijlage 1 Toets flora en fauna 2021	13
	Bijlage 2 Quicksan natuurwaarden 2008.....	14
	Bijlage 3 Inrichtingsplan Ommuurde Tuin	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens de ommuurde tuin aan de Heilige Geestlaan in Gemert herin te richten. Deze herinrichting bestaat uit een gedeeltelijk herstel van de inrichting als moestuin en het realiseren van een woningbouwprogramma. Bij de herinrichting wordt zorgvuldig omgegaan met de aanwezige erfgoedwaarden, onder andere de tuinmuur, resten van de oranjerie, resten van de werkschuren en resten van de muurkas. In verband met deze voorgenomen plannen is een Toets flora en fauna (Den Otter, 2021; bijlage 1) uitgevoerd. Uit deze toets is gebleken dat in de ingestorte schuurtjes een blaasvaren groeit. Dit is een wettelijk beschermde plant. Onderdeel van de voorgenomen ontwikkeling is het renoveren van de resten van de werkschuren. Als gevolg hiervan verdwijnt de groeiplaats van de blaasvaren. Hiervoor is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk en dienen mitigerende (verzachtende) maatregelen te worden genomen om een negatief effect op de staat van instandhouding van de soort te voorkomen. Om de groeiplaats te mogen aantasten dient een ontheffing te worden aangevraagd bij provincie Noord-Brabant. Rho adviseurs heeft Staro Natuur en Buitengebied gevraagd namens hen de ontheffingsaanvraag in te dienen en te ondersteunen bij het realiseren van de mitigerende en compenserende maatregelen.

Dit activiteitenplan is opgesteld ten behoeve van de aanvraag van de ontheffing van de Wet natuurbescherming. In dit activiteitenplan wordt beschreven welke werkzaamheden worden uitgevoerd, de planning van de werkzaamheden, de aanwezige beschermde soorten, welke effecten optreden op de beschermde soorten, welke maatregelen hiervoor worden genomen en er wordt een alternatievenafweging beschreven.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied betreft de ommuurde tuin welke deel uitmaakt van het kasteelcomplex te Gemert. De ommuurde tuin is gelegen aan de Heilige Geestlaan in Gemert. Het plangebied ligt ten zuiden van het kasteel van Gemert, in het westen van de bebouwede kom van Gemert.

In vroegere tijd was de ommuurde tuin in gebruik als moestuin. Tegenwoordig bestaat de uit een ponyweide, met enkele (grote) bomen en restanten van bouwwerken uit de tijd van het gebruik als moestuin.

De groeiplaats van blaasvaren bevindt zich in de resten van de werkschuren die tegen de westelijk tuinmuur staan. De daken van de schuren zijn slecht en deels ingestort. Hierdoor is op deze locatie de binnenzijde van de tuinmuur vochtig en beschadigd geraakt. Dit heeft geresulteerd in een groeiplaats van enkele soorten varens, waaronder blaasvaren, aan de voet van de tuinmuur.

In figuur 1 is de ligging van de ommuurde tuin weergegeven. Figuur 2, op de volgende pagina, toont een luchtfoto van de ommuurde tuin met de erfgoedwaarden en de groeiplaats van blaasvaren.

Figuur 1. Ligging van de ommuurde tuin (gele lijn) in de ruimere omgeving (bron: Google Maps)

Figuur 2. Luchtfoto van de ommuurde tuin. De begrenzing van de tuin is aangegeven met een gele lijn, circa de buitenzijde van de ommuring. De bestaande doorgangen in de muur zijn aangegeven met witte pijlen. De volgende bouwwerken zijn aangegeven: 1. Tuinmuur; 2. Resten orangerie; 3. Resten muurkas; 4. Resten werkschuren; 5. Overige overkappingen en dierenverblijven. De groeiplaats van blaasvaren is met een rode ster weergegeven.

3 Voorgenomen ontwikkeling en planning

3.1 Voorgenomen ontwikkeling

Al geruime tijd wordt gezocht naar een goede herbestemming van het kasteelcomplex in Gemert. Sinds 2018 is [REDACTED] eigenaar van het complex en zijn de plannen voor de restauratie en herbestemming van het complex met onder andere een hotel, appartementen en woningen uitgewerkt in het masterplan "Kasteel Gemert, Knooppunt van Europese cultuur en geschiedenis, Masterplan herstel, herbestemming en transformatie" ([REDACTED] 2018).

Onderdeel van het kasteelcomplex is de ommuurde moestuin. Voor de uitwerking van een concreet herbestemmings- en inrichtingsplan voor de ommuurde moestuin is een tuinhistorisch onderzoek uitgevoerd. Daarnaast is in vooroverleg aangegeven dat de planvorming zorgvuldig moet worden afgestemd op de vastgestelde historische waarden.

Conform het masterplan zal het westelijke deel van de ommuurde tuin worden benut voor de bouw van woningen en zal het oostelijke deel worden ingericht als een functionele productietuin voor het restaurant in het kasteel. De bestaande werkschuren, de waardevolle tuinmuur en de resten van de oranjerie/broeikas zullen zorgvuldig worden hersteld en worden ingepast in de nieuw in te richten moestuin. De oorspronkelijke structuur met paden en teeltvakken dient als onderlegger voor de hoofdropzet van zowel het woongebied als de moestuin. Het geheel zal de herkenbaarheid en uitstraling als de historische moestuin van het kasteelcomplex versterken. (Stichting in Arcadië & [REDACTED] 2023).

In bijlage 3 is het inrichtingsplan weergegeven.

3.2 Planning werkzaamheden

Het bestemmingplan voor de ommuurde tuin is in procedure. Verwacht wordt dat dit in de loop van 2024 wordt vastgesteld.

Voor de blaasvaren is het vroege najaar (september) de meest geschikte periode van verplaatsen. Daarom is de planning het verplaatsen van de blaasvaren in september 2023 uit te voeren. Wanneer de varen is verplaatst, is de locatie vrij om gerenoveerd te worden op het moment dat de bestemmingsplan- en vergunningsprocedure daarvoor is afgerond.

4 Ecologisch onderzoek en effecten

4.1 Ecologisch onderzoek

Op 3 april 2020 is er een Toets flora en fauna uitgevoerd. Hierbij is het volledige plangebied bezocht, en is er actief gezocht naar sporen van flora en fauna. Tijdens de toets flora en fauna is de blaasvaren aangetroffen. De resultaten van de toets staan beschreven in de notitie Toets flora en fauna ommuurde tuin in Gemert [REDACTED] 2021, bijlage 1). In 2008 is door Staro Natuur en Buitengebied (bijlage 2) al een quickscan natuurwaarden uitgevoerd naar beschermde flora en fauna binnen de ommuurde tuin. Toen is de aanwezigheid van blaasvaren al vastgesteld. Op 9 maart 2023 is de actuele stand van zaken ter plaatse nog eens bekeken. Hieruit bleek dat de situatie niet veranderd is ten opzichte van 2021.

4.2 Effecten voorgenomen plannen

Als onderdeel van de voorgenomen herontwikkeling van de ommuurde tuin worden de resten van de werkschuren gerenoveerd. Bij het renoveren van de schuurtjes verdwijnt het juiste klimaat voor de blaasvaren. Daarnaast wordt de varen mogelijk vernietigd bij de renovatie werkzaamheden. Derhalve zal de groeiplaats van de blaasvaren door de voorgenomen ontwikkeling verdwijnen. Dit is een overtreding van artikel 3.10 eerste lid onder c de Wet natuurbescherming.

5 Gunstige staat van instandhouding en wettelijk belang

5.1 Gunstige staat van instandhouding

De blaasvaren is een plant die verspreid over zuid- en midden Nederland voorkomt. Sinds 1950 is de soort zeer sterk in aantal achteruit gegaan (75-100%). Tussen 1992 en 2021 is de soort in nog maar 40 atlasblokken binnen Nederland aangetroffen¹. Zwaartepunt van de verspreiding van de soort ligt in Zuid-Limburg en in verschillende rivierdalen. De soort is opgenomen op de Rode Lijst van bedreigde plantensoorten. De soort staat hier gekarakteriseerd als 'bedreigd'.

Door de varen te verplaatsen naar een andere groeiplaats buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkeling blijft een groeiplaats in de omgeving behouden en blijft de staat van instandhouding gelijk.

5.2 Zorgvuldig handelen

Invulling aan zorgvuldig handelen ten aanzien van de blaasvaren in dit activiteitenplan wordt gegeven door de blaasvaren te verplaatsen naar een soortgelijke standplaats. Door te letten op standplaatseisen zoals beschaduwning, vochtigheidsgraad, kalk- en voedselrijkdom wordt bepaald welke nieuwe groeiplaats kansrijk is om de soort te laten voortbestaan.

5.3 Wettelijk belang

De voorgenomen werkzaamheden dienen de wettelijke belangen "van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten".

Al geruime tijd wordt gezocht naar een goede herbestemming van het kasteelcomplex in Gemert. De ommuurde tuin vormt een onderdeel van het kasteelcomplex. Sinds 2018 is BL Huisvesting eigenaar van het complex en zijn de plannen voor de restauratie en herbestemming van het complex met onder andere een hotel, appartementen en woningen uitgewerkt. Voor de herontwikkeling van het kasteelcomplex heeft de gemeente Gemert-Bakel een Ruimtelijk kader en een Erfgoedkader vastgesteld. Hierin zijn de ruimtelijke condities resp. de condities vanuit de cultuurhistorische waarden opgenomen. Voor deze ontheffingsaanvraag is van belang dat het erfgoedkader voor de ommuurde tuin stelt dat "de bestaande schuuropstallen tegen de westelijke tuinmuur moeten worden geïntegreerd in het plan". In deze schuuropstallen bevindt zich de groeiplaats van de blaasvaren. Als gevolg van de renovatie van de schuren verdwijnt het juiste klimaat en groeiplaatsomstandigheden voor de blaasvaren.

Daarnaast bevat het dakbeschot van de werkschuren asbest. In het kader van de volksgezondheid dient dit asbest te worden verwijderd.

¹ www.verspreidingsatlas.nl/0389

6 Maatregelen

In dit hoofdstuk staat beschreven welke maatregelen worden genomen om de blaasvaren in de omgeving van de oorspronkelijke groeiplaats te behouden en daarmee invulling te geven aan de zorgplicht uit de Wet natuurbescherming.

De huidige groeiplaats van blaasvaren kan als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling niet behouden blijven. Daarom wordt de plant verplaatst naar een overeenkomstige groeiplaats in de omgeving. Binnen het kasteelcomplex te Gemert zijn diverse oude muren aanwezig, zoals bijvoorbeeld rondom het poortgebouw.

Blaasvaren groeit op beschaduwde plaatsen op vochtige, niet te voedselarme tot niet te voedselrijke, kalkrijke muren of rotsen (<https://www.verspreidingsatlas.nl/0389#>). Een nieuwe groeiplaats wordt gezocht die aan deze vereisten voldoet.

De meest geschikte periode voor het verplaatsen is buiten de bloeiperiode. Voor de blaasvaren is dit na augustus.

Voor het verplaatsen van de blaasvaren wordt deze zeer voorzichtig van de huidige groeiplaats losgemaakt. Hierbij wordt getracht de wortels zo min mogelijk te beschadigen om daarmee een plant met een vitale wortelkluit te kunnen verplaatsen. De muur en de voegen op de huidige groeiplaats zijn behoorlijk verweerd. Zodoende is de verwachting dat de varen goed is los te maken van het substraat.

Na het “uitsteken” wordt de plant direct op zijn nieuwe groeiplaats geplaatst. Om aan het vereiste van een kalkrijke groeiplaats te voldoen, wordt bij het terugplaatsen kalkmortel (specie met kalk als bindmiddel) gebruikt.

7 Alternatieven

7.1 Locatie

De voorgenomen werkzaamheden zijn specifiek voor de in deze ontheffing aangevraagde locatie te bebouwen ommuurde tuin. Vanuit het oogpunt van erfgoedwaarden is het wenselijk de werkschuren te renoveren. Zodoende is er geen alternatieve locatie mogelijk.

7.2 Inrichting

Bij het renoveren van de voormalige werkschuren verdwijnen voor de blaasvaren het juiste klimaat en groeiplaats vereisten, zoals de vochtigheidsgraad. Deze groeiplaatsvereisten zijn nu aanwezig doordat het dak van de voormalige werkschuren kapot is en de achterliggende tuinmuur daardoor vochtig wordt door neerslag. De werkschuren kunnen niet gerenoveerd worden zonder ook het dak te herstellen. Bovendien bevat het huidige dakbeschot asbest wat vanuit het oogpunt van gezondheid verwijderd moet worden. Bovenstaande in ogenschouw genomen is er geen alternatieve inrichting mogelijk die minder schade aan de blaasvaren met zich mee brengt.

7.3 Werkwijze en planning

De in dit activiteitenplan beschreven werkwijze is geoptimaliseerd voor de aanwezige beschermde soort. De blaasvaren wordt in het najaar verplaatst. Daarna kunnen de renovatie werkzaamheden starten. Op deze manier blijft de plant behouden. De werkwijze en de planning zijn hiermee afgestemd op de aanwezige blaasvaren.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + [redacted] 2016. Inventarisatie van technische mogelijkheden voor het beschermen van muurplanten door gemeenten. Stichting Floron, Nijmegen.
- + Ecologisch adviesbureau NWC. Ecologisch werkprotocol voor het verplaatsen van beschermde muurplanten.
- + [redacted] & Stichting in Arcadië, 2023. Beeldkwaliteitsplan herontwikkeling 'Ommuurde Tuin' Kasteel Gemert.
- + Staro Natuur en Buitengebied, 2008. Quickscan natuurwaarden, onderzoeksgebied Ommuurde tuin van kasteel Gemert. Staro Bos- en Natuurbeheer, Gemert.
- + Stichting in Arcadië & [redacted] 2023. Kasteel Gemert, Herontwikkeling ommuurde tuin. Deel I: Tuinhistorisch onderzoek en waardestelling; Deel II: Ontwerp herontwikkeling en groenplan. In opdracht van [redacted]
- + [redacted], 2021. Toets flora en fauna Ommuurde tuin bij Kasteel Gemert. In opdracht van [redacted] Staro Natuur en Buitengebied, Gemert.

Internet

- + <https://www.verspreidingsatlas.nl/0389#>
- + <https://wilde-planten.nl/blaasvaren.htm>

Bijlage 1 Toets flora en fauna 2021

Toets flora en fauna

Ommuurde tuin bij kasteel te Gemert

Datum : 4 november 2021, versie 3
Projectnummer : P19-0196
Opdrachtgever :
Veldwerk :
Opgesteld door :
Kwaliteitscontrole :

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens 13 woningen te bouwen binnen de ommuurde tuin van het kasteel in Gemert ligt. Door middel van de toets flora en fauna wordt in beeld gebracht of de werkzaamheden strijdigheid opleveren met de Wet natuurbescherming en hoe eventuele strijdigheid met deze wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de soortlijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de lokale aard van de voorgenomen werkzaamheden en de ligging van het plangebied worden negatieve effecten op beschermde gebieden niet verwacht. Binnen het plangebied zijn geen houtopstanden aanwezig als bedoeld in de Wet natuurbescherming. De delen over bescherming van gebieden en houtopstanden uit de Wet natuurbescherming en het beleid voor het NNN worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het

Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1 Wnb;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2 Wnb;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3 Wnb.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In Tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;

- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen plannen

Het plangebied bestaat uit een ommuurde ponyweide, met enkele (grote) bomen en een aantal schuurtjes en overkappingen die veelal vervallen zijn. Het plangebied ligt ten zuiden van het kasteel van Gemert, in het westen van de bebouwde kom van Gemert.

In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven. Figuur 2, op de volgende pagina, toont een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving. Op pagina's 4 en 5 staan enkele foto's van het plangebied.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (gele lijn) (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing van het plangebied (gele lijn) (bron: Google Maps)

Foto 1. De noordoosthoek met een schuurtje en overkappingen

Foto 2. De zuidoosthoek met een kleine overkapping

Foto 3. De zuidwesthoek met enkele bomen

Foto 4. De noordwesthoek met bomen en schuurtjes

Foto 5. Binnenkant van een van de schuurtjes

Foto 6. Binnenkant van een van de schuurtjes

Foto 7. Binnenkant van een van de schuurtjes

Foto 8. Nest in een van de bomen

Foto 9. Blaasvaren

Foto 10. Overzicht groeiplaats blaasvaren, plant binnen rode cirkel

De voorgenomen plannen bestaan uit de bouw van 13 patiowoningen binnen de ommuurde tuin. Deze woningen worden gebouwd aan de westkant van het plangebied. De oostkant blijft vrij van woningen en wordt ingericht als moestuin. De bestaande muur rondom de ommuurde tuin blijft behouden, evenals de aanwezige opstallen. In figuur 3 is de nieuwe situatie weergegeven. In bijlage 1 is de inrichtingstekening van figuur 3 groter opgenomen evenals een tekening van de huidige en nieuwe situatie.

Figuur 3. Nieuwe situatie (bron: HylkemaErfgoed Advies en Ontwerp)

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige habitats opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Ook is tijdens het veldbezoek het plangebied onderzocht op het voorkomen van invasieve exoten.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek heeft plaatsgevonden is uitgevoerd op 3 april 2020 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: helder, droog, windkracht 3 en circa 12 °C.

4.1 Flora

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied de volgende beschermde plantensoorten voorkomen: groot spiegelklokje, naaldenkervel (beide §3.3 Wnb), drijvende waterweegbree en kruipend moerasscherm (beide §3.2 Wnb).

Het plangebied is een ponyweide en heeft daardoor een voedselrijke bodem. Groot spiegelklokje en naaldenkervel zijn afhankelijk van een kalkrijke bodem, die is in het plangebied niet aanwezig. Tevens ontbreekt oppervlaktewater en daarmee geschikt habitat van drijvende waterweegbree en kruipend moerasscherm. Het voorkomen van bovengenoemde beschermde planten soorten in het plangebied is uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek is in een van de vervallen schuurtjes aan de westkant van het plangebied een blaasvaren (§3.3 Wnb) aangetroffen, dit is een beschermde (muur)plant, zie foto 9 en 10 op pagina 5. De plant staat nabij een hoek met de buitenmuur van de ommuurde tuin en een binnenmuur van het schuurtje. Rondom de blaasvaren liggen dakpannen en puin op de grond van de vervallen schuurtjes. Ter plaatse van de blaasvaren is het dak van het schuurtje ingestort.

Effectbeoordeling

Het vernietigen van de groeiplaats van de beschermde blaasvaren heeft een overtreding van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 lid 1c) tot gevolg. Volgens de voorgenomen plannen blijven de schuurtjes behouden waarin zich de groeiplaats van de blaasvaren bevindt. De groeiplaats van de beschermde blaasvaren blijft hierdoor behouden waardoor geen overtreding van de Wet natuurbescherming ontstaat.

Gezien de huidige situatie van de vervallen, half ingestorte schuurtjes en de voorgenomen bouwwerkzaamheden en nieuwe woningen bestaat het risico dat de groeiplaats van de beschermde varen onbewust wordt opgeruimd en daarmee vernietigd. Daardoor is geen sprake van een duurzaam, langjarig te behouden groeiplaats. Ter bescherming van de groeiplaats en de beschermde blaasvaren dient minimaal een stevig hekwerk (1,80m hoog) te worden geplaatst waarmee de groeiplaats wordt afgeschermd en betreding wordt tegengegaan. Echter, ons advies is de blaasvaren te verplaatsen naar een duurzaam, langjarig te behouden, gelijkwaardig habitat in de directe omgeving. Voor het verplaatsen van deze beschermde plant dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen.

4.2 Amfibieën

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied de volgende beschermde soorten amfibieën zijn waargenomen: Alpenwatersalamander, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander (alle §3.3 Wnb) en knoflookpad (§3.2 Wnb). Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied zijn bastaardkikker, vinpootsalamander (beide §3.3 Wnb), heikikker, kamsalamander en poelkikker (alle §3.2 Wnb) waargenomen.

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig en daarmee geen geschikt voortplantingshabitat voor amfibieën. Doordat het plangebied ommuurd is, is er voor amfibieën geen goede mogelijkheid het plangebied te betreden. Het voorkomen van kritische en zeldzame amfibieën in het plangebied is uitgesloten. Mogelijk weten zeer algemene en weinige kritische soorten zoals gewone pad en bruine kikker een toegang te vinden tot het plangebied.

Effectbeoordeling

Bij de werkzaamheden kunnen eventueel aanwezige bruine kikkers en gewone padden worden verstoord.

Mitigerende maatregelen

Voor bruine kikker en gewone pad geldt in de provincie Noord-Brabant bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in dat voor het verstoren van deze soorten geen ontheffing noodzakelijk is. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht.

4.3 Reptielen

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied hazelworm (§3.3 Wnb) is waargenomen. Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied is levendbarende hagedis waargenomen (§3.3 Wnb).

Het plangebied biedt voor deze soorten niet het juiste habitat, de soorten zijn afhankelijk van structuurrijke vegetatie in heiden, veengebied en bossen. Tevens is het plangebied door de muren slecht bereikbaar voor deze soorten. Het voorkomen van beschermde reptielen in het plangebied is uitgesloten.

4.4 Vogels

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw (alle §3.1 Wnb).

Het plangebied is geschikt als foerageergebied en de bomen, struiken en schuurtjes bieden geschikte nestgelegenheden voor vogels. Tijdens het veldbezoek zijn enkele nesten van algemene vogelsoorten aangetroffen in de bomen, zoals merel en houtduif. In de schuurtjes en onder de overkappingen zijn geen nesten of sporen van vogels aangetroffen. Huismus en gierzwaluw maken nesten voornamelijk tussen de dakpannen en het dakbeschot van gebouwen, dit is in de schuurtjes niet aanwezig. Huismus kan daarnaast ook nesten maken tussen balken of in openingen in muren, hier zijn echter geen sporen van huismus(nesten) aangetroffen. Gierzwaluwen zijn afhankelijk van hoge nestplekken omdat ze bij het uitvliegen een paar meter dalen, de schuurtjes in het plangebied zijn te laag voor gierzwaluwnesten. Uilen kunnen in oude en vervallen schuurtjes verblijven, echter zijn geen kalkstreden, veren of braakballen aangetroffen in de schuurtjes.

Effectbeoordeling

Bij het kappen en snoeien van bomen en struiken kunnen nesten van algemene vogelsoorten worden vernietigd en broedende vogels worden verstoord. Dit is een overtreding van de Wet natuurbescherming, nesten en broedgevallen zijn tijdens het broedseizoen strikt beschermd.

De werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op foerageergebied van vogels doordat in de directe omgeving van het plangebied voldoende geschikt foerageergebied aanwezig is en blijft.

Mitigerende maatregelen

Het snoeien of kappen van bomen en struiken (indien nodig) moet worden uitgevoerd wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd.

4.5 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit het bronnenonderzoek (NDFF en Korsten & Regelink, 2010) blijkt dat in de wijde omgeving van het plangebied de volgende vleermuizen voorkomen: baardvleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (§3.2 Wnb).

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het plangebied biedt geen essentiële vliegroutes. In de bomen en in de schuurtjes zijn voor vleermuizen geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig. De schuurtjes hebben geen geschikte spleten en kieren en geen spouwmuur of geïsoleerd dak waardoor er geen geschikte ruimtes zijn waar vleermuizen kunnen wegkruipen.

Overige zoogdieren

Uit het bronnenonderzoek (NDFF) blijkt dat binnen één kilometer van het plangebied de volgende zoogdieren zijn waargenomen: algemene woel-, spits- en ware muizensoorten, bunzing, das, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree en vos (alle §3.3 Wnb). Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied zijn steenmarter, wezel en wild zwijn waargenomen (alle §3.3 Wnb).

Het plangebied kan geschikt zijn als leefgebied van algemene muizensoorten. Voor overige grondgebonden zoogdieren is het plangebied moeilijk bereikbaar door de ommuring. Eekhoorns kunnen over de muur heen klimmen, echter zijn geen eekhoornnesten of andere sporen aangetroffen in het plangebied. Bunzing, steenmarter en wezel kunnen over de muur heen klimmen en het plangebied gebruiken als foerageergebied. In de schuurtjes zijn geen sporen aangetroffen van marters. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van marters is derhalve uitgesloten. Mogelijk hebben algemene woel-, spits- en ware muizen verblijfplaatsen in het plangebied.

Effectbeoordeling

De werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen, in de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig.

Bij de werkzaamheden kunnen eventueel aanwezige algemene woel-, spits- en ware muizensoorten worden verstoord en verblijfplaatsen worden vernietigd.

Door de voorgenomen ontwikkeling is het plangebied niet meer geschikt als foerageergebied van bunzing, steenmarter en wezel. In de omgeving blijft voor deze soorten voldoende foerageergebied aanwezig. Zodoende treden geen negatieve effecten op.

Mitigerende maatregelen

Voor algemene woel-, spits- en ware muizensoorten geldt in de provincie Noord-Brabant bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in dat voor het verstoren van deze soorten geen ontheffing noodzakelijk is. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht.

4.6 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte habitats ontbreken voor beschermde soorten vissen, dagvlinders, libellen, weekdieren en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

Uit het veld- en literatuuronderzoek is gebleken dat in het plangebied de aanwezigheid van beschermde soorten reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, weekdieren en kevers kan worden uitgesloten.

In een van de vervallen, half ingestorte schuurtjes is tijdens het veldbezoek een blaasvaren aangetroffen, dit is een beschermde plant (§3.3 Wnb). Volgens de voorgenomen plannen blijven de schuurtjes behouden waarin zich de groeiplaats van de blaasvaren bevindt. De groeiplaats van de beschermde blaasvaren blijft hierdoor behouden waardoor geen overtreding van de Wet natuurbescherming ontstaat.

Gezien de huidige situatie van de vervallen, half ingestorte schuurtjes en de voorgenomen bouwwerkzaamheden en nieuwe woningen bestaat het risico dat de groeiplaats van de beschermde varen onbewust wordt opgeruimd en daarmee vernietigd. Daardoor is geen sprake van een duurzaam, langjarig te behouden groeiplaats. Ter bescherming van de groeiplaats en de beschermde blaasvaren dient minimaal een stevig hekwerk (1,80m hoog) te worden geplaatst waarmee de groeiplaats wordt afgeschermd en betreding wordt tegengegaan. Echter, ons advies is de blaasvaren te verplaatsen naar een duurzaam, langjarig te behouden, gelijkwaardig habitat in de directe omgeving. Voor het verplaatsen van deze beschermde plant dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen.

Algemene en niet-kritische amfibieën, bruine kikker en gewone pad kunnen het plangebied gebruiken als land- en overwinteringshabitat. Bij de werkzaamheden kunnen verscholen individuen worden verstoord. Bij ruimtelijke ingrepen in de provincie Noord-Brabant geldt voor bruine kikker en gewone pad een vrijstelling van het verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat voor het verstoren van deze soorten geen ontheffing nodig is, wel geldt altijd de Algemene zorgplicht.

Algemene vogelsoorten kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied en ze kunnen nestelen in de bomen en struiken. Door de voorgenomen plannen wordt het plangebied minder geschikt als foerageergebied. Echter, in de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. Het kappen en snoeien van bomen en struiken dient te worden uitgevoerd buiten de broedperiode en wanneer geen broedgeval aanwezig is. Tijdens de broedperiode zijn nesten strikt beschermd.

Vleermuizen kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied. In het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen of vliegroutes voor vleermuizen aanwezig. Door de voorgenomen plannen wordt het plangebied minder geschikt als foerageergebied. Echter, in de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig.

Algemene spits-, woel- en ware muizensoorten kunnen het plangebied gebruiken als onderdeel van het leefgebied en er verblijfplaatsen hebben. Bij de werkzaamheden kunnen verscholen individuen worden verstoord. Bij ruimtelijke ingrepen in de provincie Noord-Brabant geldt voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten een vrijstelling van het verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat voor het verstoren van deze soorten geen ontheffing nodig is, wel geldt altijd de Algemene zorgplicht. Bunzing, steenmarter en wezel kunnen over de muur klimmen en er foerageren. Het plangebied biedt geen essentieel onderdeel van het leefgebied. In het plangebied zijn van deze soorten geen sporen of verblijfplaatsen aangetroffen. In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. De werkzaamheden hebben derhalve geen significant negatief effect op bunzing, steenmarter en wezel.

Voor alle aanwezige soorten in het plangebied geldt de Algemene zorgplicht, zie §2.1 van dit rapport.

Advies en aanbevelingen

De volgende maatregelen dienen te worden genomen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen:

- + Snoeien en kappen buiten broedseizoen en wanneer geen broedgeval aanwezig is.
- + Ter bescherming van de groeiplaats en de beschermde blaasvaren dient minimaal een stevig hekwerk (1,80m hoog) te worden geplaatst waarmee de groeiplaats wordt afgeschermd en betreding wordt tegengegaan. Echter, ons advies is de blaasvaren te verplaatsen naar een duurzaam, langjarig te behouden, gelijkwaardig habitat in de directe omgeving. Voor het verplaatsen van deze beschermde plant dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen.

In Tabel 2 is een overzicht van de mogelijk aanwezige soorten en de maatregelen die genomen moeten worden weergegeven.

Tabel 2. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Blaasvaren	§3.3 Wnb	Groeiplaats	Nee	Nee	Plant en groeiplaats afschermen middels een hek. Of met ontheffing de plant verplaatsen naar een duurzaam, langjarig te behouden gelijkwaardig habitat.
Bruine kikker en gewone pad	§3.3 Wnb	Land- en overwinteringshabitat	Ja	Nee, volledige vrijstelling	-
Algemene muizensoorten	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Nee, volledige vrijstelling	-
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Nestgelegenheden	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Snoeien en kappen wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten broedseizoen
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied	Nee	-	-
Bunzing, steenmarter en wezel	§3.3 Wnb	Foerageergebied	Nee	-	-

Literatuur

- + Bij12. Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- + Bij12. Gierzwaluw *Apus apus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- + Bij12. Huismus *Passer domesticus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- + [REDACTED] De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + [REDACTED] Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + [REDACTED] Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + [REDACTED] 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet Natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.eis-nederland.nl

www.ravon.nl

© NDFF - quickscanhulp.nl 09-07-2019 10:10:03

Bijlage 1 Inrichtingstekeningen nieuwe situatie

Bijlage 2 Quickscan natuurwaarden 2008

Quickscan natuurwaarden

Onderzoeksgebied Ommuurde tuin van Kasteel Gemert

Juni 2008

Rapportnummer: P08-0109

In opdracht van: Gemeente Gemert-Bakel

Uitgevoerd door: Staro Bos- en natuurbeheer
Watermolen 29
5421 LJ Gemert

www.starobeheer.nl

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Onderzoek	3
2.1	Methode	3
2.2	Ligging en beschrijving onderzoeksgebied	4
2.3	Bronnenonderzoek	6
2.4	Beschermde soorten	7
3	Effecten	10
3.1	Geplande ingreep	10
3.2	Effecten op beschermde soorten	11
3.3	Effecten op beschermde gebieden	11
3.4	Gedragscode	11
3.5	Mitigerende en compenserende maatregelen	12
4	Conclusies	13
4.1	Conclusies	13
4.2	Aanbevelingen	13
	Literatuurlijst	14
	Bijlage 1 Toelichtende tabel	
	Bijlage 2 Wet en regelgeving	
	Bijlage 3 Waargenomen (korst) mossen	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de ommuurde tuin van Kasteel Gemert vinden in de toekomst ruimtelijke ingrepen plaats. Op het oostelijk deel van het perceel wordt bebouwing gerealiseerd en ten westen hiervan een boomgaard. In het kader van de natuurwetgeving is het noodzakelijk inzicht te krijgen in de huidige natuurwaarden die in het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Hiermee kan worden voorkomen dat in strijd met de geldende natuurwetgeving gehandeld zal worden. In opdracht van de gemeente Gemert heeft daarom een onderzoek plaatsgevonden op het perceel aan de Kasteellaan te Gemert.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het onderzoeksgebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang, gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur.

Deze rapportage beschrijft de (mogelijke) aanwezigheid van soorten die zijn opgenomen op de lijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet en Natura-2000 lijsten. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de onderzoeksmethode, het onderzoeksgebied en de aanwezigheid van beschermde soorten. De effecten van de geplande ingreep op beschermde natuurwaarden en mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 3. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Onderzoek

2.1 Methode

Als eerste heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het onderzoeksgebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het vóórkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn tevens directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten maar ook het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vervolgens vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het onderzoeksgebied kunnen voorkomen.

Aansluitend op het veldbezoek heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het onderzoeksgebied. Onder andere is gebruik gemaakt van het Natuurloket¹ en diverse verspreidingsatlassen van soorten. De aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving en de ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het onderzoeksgebied zijn onderzocht. Naast bovengenoemde bronnen is tevens gebruik gemaakt van de gegevens afkomstig van het onderzoek naar flora en korstmossen, uitgevoerd in maart-mei 2008. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 25 juni 2008 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: zonnig en droog, zwakke wind en circa 22 graden Celsius.

¹ Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar, die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van gespecialiseerde organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna.

2.2 Ligging en beschrijving onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt ten zuiden van de Kasteellaan bij het Kasteel Gemert. Het perceel wordt geheel omsloten door een oude muur. Ten noorden van het onderzoeksgebied loopt de Kasteellaan. Dit is een laan bestaande uit zomereiken en beuken waarlangs de kasteelgracht loopt. In het oosten grenst het gebied aan bebouwing met tuinen en aan de westkant aan weilanden.

Figuur 1. Ligging van het onderzoeksgebied (rode cirkel)

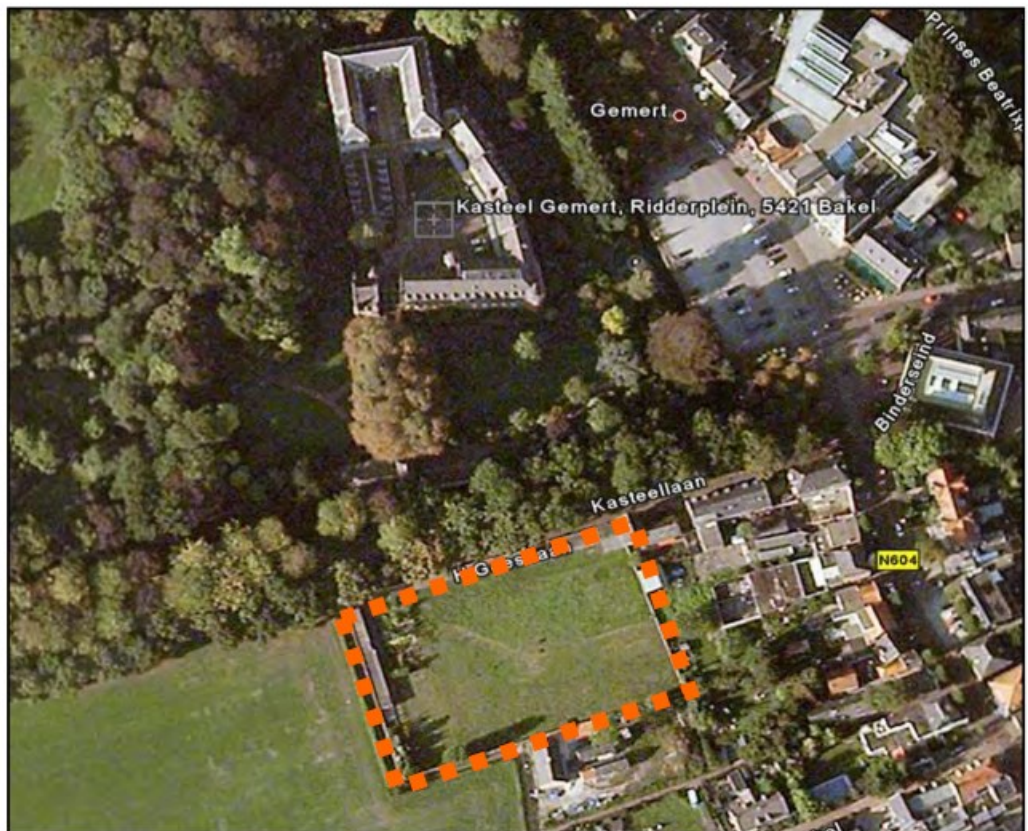
In het verleden heeft het perceel gefungeerd als moestuin. Aan de westelijke binnenzijde van de muur staan enkele stenen schuurtjes. Ten oosten hiervan ligt een strook beplanting bestaande uit struiken en boompjes, onder andere rode kornoelje, zomereik, liguster, spar en mispel. In de zuidwesthoek staan een aantal coniferen evenals tegen de zuidmuur in het midden van het perceel. Voor het overige bestaat het gebied uit een grazige vegetatie, die op dit moment dienst doet als schapenwei. Op de foto's op de volgende pagina's is een impressie gegeven van het onderzoeksgebied.

Foto's 1 en 2. Noord en zuidzijde van de muur met schuurtje en schapenweide.

Foto's 3 en 4. Schapen en schuurtjes aan de westzijde van de muur.

Figuur 2: Luchtfoto van onderzoeksgebied (oranje stippellijn)

2.3 Bronnenonderzoek

Gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Zoals blijkt uit de kaarten van de gebieden database op de website van het ministerie van LNV bevindt het onderzoeksgebied zich niet in of direct nabij Natura-2000 gebieden, Wetlands of Beschermde- of Staatsnatuurmonumenten.

Gebieden EHS

Zoals blijkt uit de kaart in figuur 3 ligt het onderzoeksgebied niet in of in de directe nabijheid van gebieden die zijn aangewezen als EHS.

Figuur 3. Ligging van het onderzoeksgebied (rode lijn) ten opzichte van EHS-gebieden (groen). Bron gebiedendatabase ministerie van LNV.

Soorten

Natuurloket

Het Natuurloket verstrekt informatie over het voorkomen van soorten per kilometerhok (kmhok). Binnen het kader van deze quickscan is het niet mogelijk om vast te stellen welke soorten per kmhok zijn weergegeven door het Natuurloket. De weergave van het Natuurloket kan dan ook alleen als indicatie voor de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten worden beschouwd.

Het onderzoeksgebied bevindt zich in het kmhok 175– 396. Aangezien het onderzoeksgebied slechts een klein deel van dit kilometerhok beslaat is het niet zeker

dat de geregistreerde soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen het onderzoeksgebied. De beschikbare gegevens zijn afkomstig uit de onderzoeksperiode van 1980 tot 2006. Binnen deze periode is het bewuste kmhok onderzocht op het voorkomen van soorten. Er is onderscheidt gemaakt tussen niet, slecht, matig, redelijk en goed onderzocht. De beschikbare gegevens zijn weergegeven in de tabel in bijlage 1 en besproken in paragraaf 3.5.

Naast de bovenstaande bronnen zijn tevens gegevens gebruikt die afkomstig zijn van verschillende verspreidingsatlassen. Onder andere gegevens over vleermuizen, amfibieën en reptielen zijn uit dergelijke atlassen afkomstig.

2.4 Beschermde soorten

Flora

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat de groep planten goed is onderzocht in het betreffende kilometerhok. Er wordt melding gemaakt van één plantensoort van FFlijst 1 en van één soort van de Rode Lijst.

Uit het in mei uitgevoerde onderzoek naar de muurvegetatie blijkt dat er een aantal soorten (beschermde) varens en diverse soorten (zeldzame) (korst)mossen voorkomen op de tuinmuur. Het betreft onder andere de vrij algemene soorten zoals de muurvaren en de muurleeuwenbek. Verder zijn aan de binnenzijde van de tegen de westmuur aangebouwde schuurtjes exemplaren aangetroffen van de beschermde soorten blaasvaren en steenbreekvaren (FFlijst2). De varens groeien hier op de oude muur, welke het gebied ommuurt.

Foto's 5 en 6. Blaasvaren en steenbreekvaren.

Geen enkele soort korstmoss wordt beschermd door de Flora en faunawet. De op de muur aangetroffen (korst) mossen betreft echter enkelen zeldzame en zeer zeldzame soorten in Nederland. Bescherming van de Flora en faunawet is alleen van toepassing middels artikel 2 (zorgplicht). In bijlage 3 is een overzicht weergegeven van alle aangetroffen (korst)mossen en de mate van zeldzaamheid. De schapenweide en strook met struiken in het onderzoeksgebied zijn niet geschikt voor het voorkomen van beschermde soorten planten.

Conclusie: In de schuurtjes tegen de westmuur komen beschermde soorten planten voor (FFlijst 2). Verder komen er geen beschermde soorten planten voor in het onderzoeksgebied.

Vogels

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat het betreffende kmhok goed is geïnventariseerd op broedvogels en niet op watervogels. Er wordt melding gemaakt van één soort van FF lijst 2/3 en van vier soorten van de Rode lijst. Tijdens het veldbezoek zijn houtduiven, kraaien en een ekster waargenomen. Het onderzoeksgebied is geschikt als foerageergebied. De aanwezige struiken en bomen zijn mogelijk geschikt voor vogels als broedgelegenheid. Tijdens het veldbezoek is een vogelnest waargenomen in de coniferen in het zuid van het perceel. Het bleek niet mogelijk vast te stellen welke vogelsoort hiervan gebruik maakt.

Conclusie: Het onderzoeksgebied wordt benut als voor foerageergebied door een aantal vogels (FFlijst 2/3). De aanwezige beplanting (kan) worden benut als broedgelegenheid.

Zoogdieren

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat het betreffende kmhok slecht is onderzocht op het voorkomen van zoogdieren. Er wordt melding gemaakt van twee soorten van de FFlijst 1.

Tijdens het veldbezoek zijn alleen konijnen waargenomen in het onderzoeksgebied. In potentie is het gebied ook geschikt voor het voorkomen van verschillende soorten muizen, mol en egel. Door de van de omgeving geïsoleerde ligging is het voor grondgebonden zoogdieren echter moeilijk het gebied te bereiken.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen blijkt dat in de omgeving van het onderzoeksgebied gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger voorkomen. Daarnaast blijkt uit diverse overige in de omgeving uitgevoerde onderzoeken dat ook de soorten watervleermuis en rosse vleermuis in de omgeving van het gebied voorkomen.

De naast het onderzoeksgebied gelegen Kasteellaan wordt, in combinatie met de kasteelgracht, door vleermuizen gebruikt als trekroute en als foerageergebied. Daarnaast vindt de rosse vleermuis in de holle bomen van de laan een verblijfsplaats.

Mogelijk wordt het onderzoeksgebied door vleermuizen gebruikt als foerageergebied. De aanwezige schuurtjes zijn niet geschikt voor vleermuizen als verblijfplaats, er bevinden zich tevens geen holtes in de bomen die geschikt zijn als verblijfsplaats.

Conclusie: Er komen enkele grondgebonden zoogdieren (FFlijst 1) voor in het onderzoeksgebied. Voor vleermuizen (FFlijst 3) is het onderzoeksgebied mogelijk geschikt als foerageergebied.

Reptielen en amfibieën

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat het betreffende kmhok niet is onderzocht op de groepen amfibieën en reptielen. In het onderzoeksgebied is geen geschikt habitat aanwezig voor de groep reptielen. Voor amfibieën is in het onderzoeksgebied alleen landbiotoop aanwezig, met name de strook met struiken en de omgeving van de schuurtjes komt hiervoor in aanmerking. Water voor voortplanting ontbreekt in het gebied. De kasteelgracht en sloot net naast het onderzoeksgebied zijn geschikt voor algemeen voorkomende amfibieën (FFlijst 1) als voortplantingsbiotoop.

Conclusie: Er komen geen reptielen voor in het onderzoeksgebied. Mogelijk komen er enkele algemeen voorkomende amfibieën (FFlijst 1) voor binnen het onderzoeksgebied.

Vlinders en libellen

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat er voor de groep libellen geen gegevens bekend zijn voor het betreffende kilometerhok. De groep dagvlinders is goed onderzocht, er wordt melding gemaakt van één soort van de Rode Lijst. Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied niet geschikt is voor het voorkomen van beschermde soorten vlinders en libellen door het ontbreken van voor deze soorten geschikte biotopen.

Conclusie: Er komen geen beschermde vlinders of libellen voor in het onderzoeksgebied.

Mieren en kevers

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat er voor de groepen mieren en kevers geen gegevens bekend zijn voor het betreffende kmhok. Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied niet geschikt is voor het voorkomen van beschermde soorten mieren en kevers. De voor deze soorten geschikte biotopen als open naaldbossen of grote wateren zijn niet aanwezig.

Conclusie: Er komen geen beschermde soorten mieren en kevers voor in het onderzoeksgebied.

Vissen

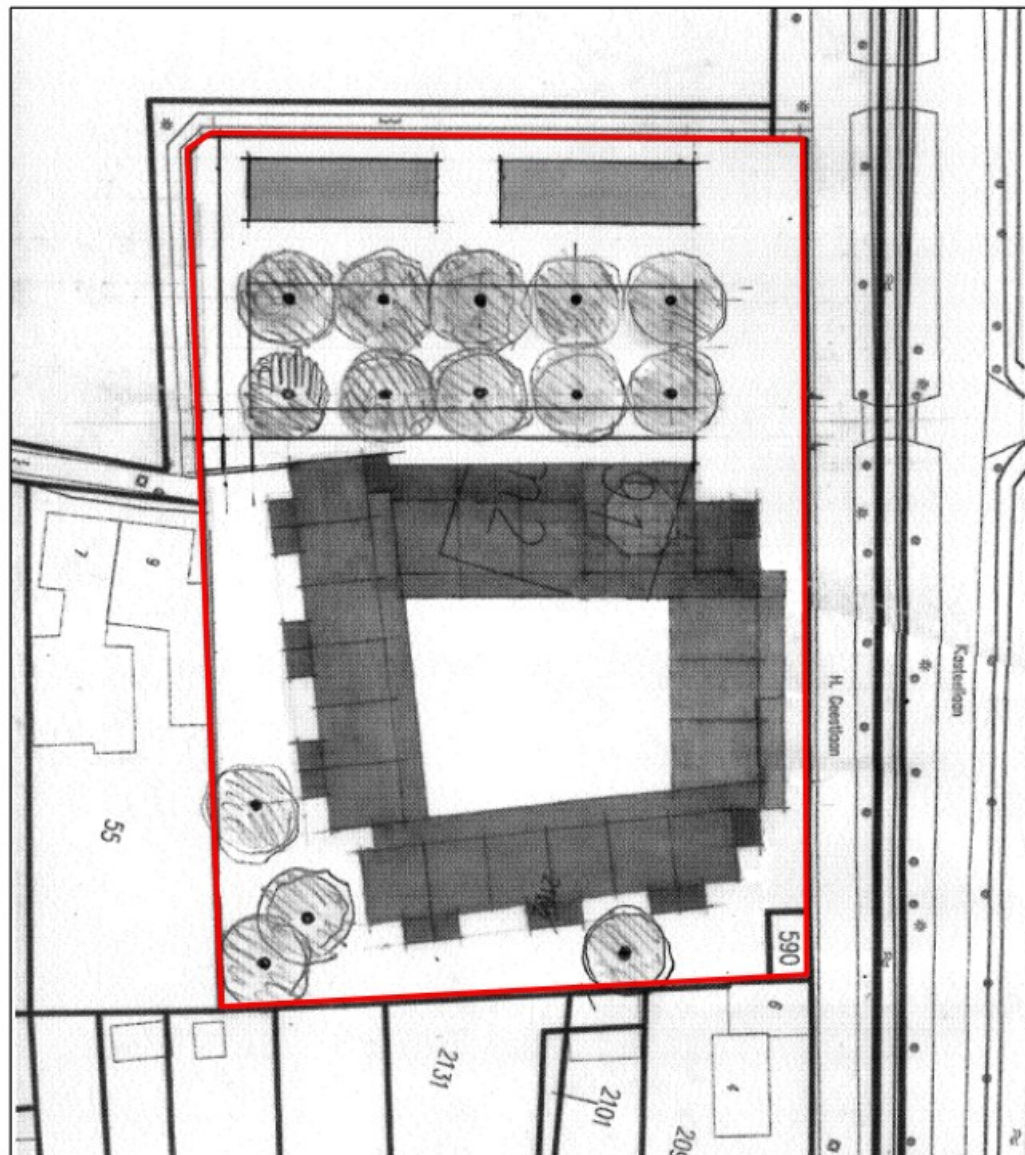
Binnen het onderzoeksgebied komt geen water voor, het is derhalve ongeschikt voor het voorkomen van vissen.

Conclusie: Er komen geen beschermde soorten vissen voor in het onderzoeksgebied.

3 Effecten

3.1 Geplande ingreep

In het onderzoeksgebied worden woningen in een carré vorm gerealiseerd. In het westelijke gedeelte zal een boomgaard worden aangelegd, zie figuur 4. Hiervoor worden naar verwachting de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Figuur 4. Schets toekomstige situatie onderzoeksgebied.

- Het verwijderen van de bestaande beplanting;
- Het slopen van de bestaande schuurtjes;
- Het bouwrijp maken van de bouwlocatie;
- Het aanleggen van ondergrondse structuren;
- De realisatie van de woningen en de boomgaard.

3.2 Effecten op beschermde soorten

Op basis van het geen beschreven in hoofdstuk 3 kan worden geconcludeerd dat het onderzoeksgebied mogelijk behoort tot het leefgebied van beschermde planten, vogels, zoogdieren en amfibieën. Hieronder worden mogelijke effecten beschreven.

Planten

Op de westmuur (in de schuurtjes) komen beschermde soorten varens voor (FFlijst 2). Deze varens gedijen in een vochtig milieu, op oude kalkrijke muren etc. Door afbraak van de schuurtjes zal de locatie waarop deze varens groeien veranderen, met name het vochtige klimaat ter plaatse. Dit betekent dat op termijn de groeiplaats niet meer geschikt is voor de blaasvaren en de steenbreekvaren. De standplaats voor deze varens wordt dus vernietigd.

Vogels

Mogelijk benutten een aantal vogelsoorten (FFlijst 2/3) het onderzoeksgebied foerageergebied. Naar verwachting treden er geen effecten op ten aanzien van de mogelijk aanwezige foerageergebieden. De te bebouwen oppervlakte is relatief gezien gering, foeragerende vogels zullen dit gebied niet als een op zich zelfstaand gebied benutten. Foerageren gebeurt op een groot oppervlak verspreid over de terreinen in de omgeving. Mogelijk benutten een aantal vogels (FFlijst 2/3) de bomen en struiken als broedgelegenheid. Bij het kappen van deze bomen vindt mogelijk versterking van broedende vogels (FFlijst 2/3) plaats en worden mogelijk aanwezige nestplaatsen vernietigd.

Zoogdieren

Voor grondgebonden zoogdiersoorten (FFlijst 1) zal het herinrichten van het gebied versterking en verlies van leefgebied tot gevolg hebben. Vleermuizen benutten het onderzoeksgebied mogelijk als foerageergebied. Het belang van het onderzoeksgebied als foerageergebied is echter gering, in de directe omgeving is voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. Effecten op populaties treden niet op bij herinrichting van het gebied. Er zijn geen verblijfsplaatsen of migratieroutes in het onderzoeksgebied aanwezig.

Amfibieën

Mogelijk wordt het onderzoeksgebied door verschillende soorten amfibieën (FFlijst 1) benut als landbiotoop. Bij herinrichting van het onderzoeksgebied vindt verlies van landbiotoop plaats.

3.3 Effecten op beschermde gebieden

Er treden geen effecten op ten aanzien van Natura 2000-gebieden, Beschermde- of Staatsnatuurmonumenten of EHS-gebieden.

3.4 Gedragscode

Er wordt door de opdrachtgever geen gebruik gemaakt van een gedragscode voor het voorkomen of verzachten van negatieve effecten op beschermde flora en/of fauna.

Feitelijk gezien zijn de soorten van FFlijst 2 dan ook ontheffingsplichtig.

3.5 Mitigerende en compenserende maatregelen

Om te voorkomen dat het uitvoeren van de werkzaamheden of het aanpassen van de ruimtelijke situatie negatieve effecten heeft op de aanwezige beschermde soorten en daarmee strijdig is met de Flora- en faunawet, verdient het aanbeveling om maatregelen te treffen om mogelijke schade te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken; zogenaamde mitigerende en compenserende maatregelen.

Planten

Sloop van de schuurtjes welke zijn gebouwd tegen de westmuur verstoort het hier aanwezige microklimaat zodanig dat dit ongeschikt zal worden als groeiplaats voor de aangetroffen blaasvaren en steenbreekvaren (FFlijst 2). Feitelijk wordt hiermee dan ook de groeiplaats van deze planten vernietigd.

Bij toekomstige herinrichting van het gebied moet dan ook gezocht worden naar methode en inrichting om de aanwezig planten te behouden en het voor deze soorten noodzakelijke microklimaat te behouden. De schuurtjes zijn in de huidige situatie sterk aan verval onderhevig. Mogelijk kan gezocht worden naar een methode van herstel, vernieuwing of restauratie van schuurtjes mogelijk is. Mogelijk kan ook volstaan worden met een vorm van overkapping en/of nissen rond de huidige groeiplaatsen. Om het geschikte microklimaat te behouden bij herstel, vernieuwing of restauratie van de schuurtjes is specialistische kennis van betreffende kennis noodzakelijk.

Indien de schuurtjes behouden blijven treedt geen verlies van groeiplaatsen op en is mitigatie en compensatie, evenals een ontheffing, niet aan de orde.

Vogels

Indien broedende vogels (FFlijst 2/3) aanwezig zijn, kunnen verstorende werkzaamheden als verwijdering van de beplanting niet plaatsvinden zonder hinder te veroorzaken. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Door beplanting vóór het broedseizoen voor vogels te verwijderen wordt voorkomen dat vogels er zullen gaan broeden. Indien zo gehandeld wordt dan treden er geen effecten op ten aanzien van vogels. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaats vinden buiten het broedseizoen worden geen nadelige effecten verwacht op vogels.

Zoogdieren

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFlijst 1. Vleermuizen (FFlijst 3) ondervinden geen hinder van de ingrepen, mitigatie of compensatie is niet aan de orde.

Amfibieën

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor amfibiesoorten van FFlijst 1.

Zorgplicht

Voor alle aanwezige flora en fauna geldt de zorgplicht ex art. 2 van de FFwet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. Op

grond hiervan dient men zoveel als redelijkerwijs mogelijk is te handelen op een wijze waarop nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan worden gemaakt. Dit geldt niet alleen voor wettelijk beschermde soorten maar ook voor de aangetroffen (zeldzame) korst-mossen.

4 Conclusies

4.1 Conclusie

In het onderzoeksgebied komen (mogelijk) verschillende beschermde soorten planten en dieren voor die vermeld staan op de lijsten van de Flora- en faunawet.

Soorten van FFlijst 1

Voorkomende grondgebonden zoogdieren en een aantal soorten amfibieën komen voor op FFlijst 1. Voor soorten van FFlijst 1 geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Soorten van FFlijst 2/3

De twee varensoorten (blaasvaren en steenbreekvaren) staan vermeld op FFlijst 2. Vernietiging van de groeiplaats van deze soorten kan alleen als daarvoor ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet is verkregen. Indien de schuurtjes behouden blijven is het aanvragen van een ontheffing niet aan de orde.

Mogelijk voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFlijst 2/3 en zijn feitelijk ontheffingsplichtig. Indien het kappen van bomen en struiken buiten het broedseizoen plaatsvindt (paragraaf 3.5) treden echter geen nadelige effecten op ten aanzien van vogels, het aanvragen van een ontheffing is dan niet noodzakelijk.

Mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFlijst 3. De toekomstige ontwikkelingen in het onderzoeksgebied hebben geen negatieve invloed op deze soortgroep, het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Concluderend kan gesteld worden dat:

- **de bepalingen ten aanzien van vogels in acht genomen dienen te worden,**
- **voor vernietiging van de groeiplaatsen van blaasvaren en steenbreekvaren (FFlijst 2) is ontheffing nodig van de Flora- en faunawet.**
- **de werkzaamheden voor de overige soortgroepen kunnen plaatsvinden zonder in overtreding te zijn met de geldende natuurwetgeving.**

4.2 Aanbeveling

Het verdient sterke aanbeveling om bij alle werkzaamheden om de muur rond het plangebied rekening te houden met de aanwezige (zeer)zeldzame (korst-)mossen.

Ten aanzien van vleermuizen verdient het aanbeveling bij de herinrichting van het gebied rekening te houden met de aanwezigheid van migratieroutes, verblijfplaatsen en foerageergebieden in de Kasteellaan ten noorden van het gebied. Verlichting van de laan en de directe omgeving dient vermeden te worden of slechts zeer beperkt toegepast te worden.

Literatuurlijst

- [redacted] et al, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie*, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: *Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten*, 22 februari 2005.
- Staro Bos- en natuurbeheer, *Onderzoek flora, mossen en korstmossen, ommuurden tuin van Kasteel Gemert*, Gemert mei 2008.

Geraadpleegde internetsites

- www.minlnv.nl
- www.ravon.nl
- www.natuurloket.nl

Bijlage 1 Toelichtende tabel soorten per kilometerhok

Rapportage voor kilometerhok X:175 / Y:396

Soortgroep	FF1*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1			1	goed	-	1991-2006
Mossen			0	0	slecht		1996-2006
Korstmossen					niet		1991-2006
Paddestoelen					niet		1991-2006
Zoogdieren	2				slecht	51-100%	1996-2006
Broedvogels		1		4	goed	0%	1995-2006
Watervogels					niet		96/97-03/04
Reptielen					niet		1992-2006
Amfibieën					niet		1992-2006
Vissen					niet		1992-2006
Dagvlinders				1	goed	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					niet		1980-2005
Libellen					niet		1992-2006
Sprinkhanen					niet		1992-2006
Overige ongewervelden					niet		1992-2006

Bijlage 2 Wet en regelgeving

Flora- en faunawet (Bron: Ministerie van LNV)

De soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet (FFwet). Los van de zorgplicht (Art. 2), die inhoudt dat zorgvuldig moet worden omgesprongen met alle dieren en planten, zijn ongeveer 500 soorten specifiek door de FFwet beschermd. Dat is circa anderhalf procent van de soorten die in Nederland voorkomen. Doel van de wet is er zorg voor te dragen dat de gunstige staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt.

In de Flora- en faunawet zijn lijsten samengesteld van soorten die binnen de Nederlandse wet- en regelgeving een beschermde status genieten. Met name de artikelen 2, 8, 9, 10 en 11 van deze wet hebben directe gevolgen voor de wijze waarop en de mate waarin planologische ingrepen, maatregelen en feitelijke werkzaamheden invloed mogen hebben op de beschermde soorten.

Sinds de inwerkingtreding van de AMvB Art. 75 van de FFwet in februari 2005 is het niet meer altijd nodig een ontheffing te hebben voor het uitvoeren van werkzaamheden. Of dat nodig is hangt af van de soorten die het betreft en de mate van bescherming die zij genieten. De zorgplicht uit artikel twee blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Voor de soorten van FFlijst 1 is geen ontheffing nodig. Voor de soorten van FFlijst 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFlijst 2 ontheffingsplichtig. Voor soorten van FFlijst 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

Natuurbeschermingswet 1998 (Bron: Ministerie van LNV)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura-2000 gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

Een belangrijk onderdeel van de nieuwe Nb-wet is dat er geen vergunning gegeven mag worden voor handelingen of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de kwaliteit van de habitats van soorten waarvoor een gebied is aangewezen. Wanneer niet op voorhand uitgesloten kan worden dat er schadelijke effecten kunnen optreden, dan dient de initiatiefnemer een 'passende beoordeling' te maken. Dat betekent een onderzoek naar alle aspecten van het project en welke gevolgen die kunnen hebben voor datgene wat bescherming geniet. Het bevoegd gezag (in de meeste gevallen is dat Gedeputeerde Staten) dient aan de hand van deze beoordeling zekerheid te verkrijgen dat de

natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Kan die zekerheid niet verkregen worden, dan mag er geen vergunning verleend worden.

Ecologische Hoofdstructuur *(Bron: Ministerie van LNV)*

De term 'Ecologische Hoofd Structuur' (EHS) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur (plant en dier) in feite voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en robuuste verbindingen.
- Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden).
- Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS moet in 2018 klaar zijn. Kleinere natuurgebieden, kleine bosjes, sloten, rietkragen et cetera maken geen deel uit van de EHS, maar dragen uiteraard wel bij aan de natuurkwaliteit van stad en platteland. Het Rijk gaat ervan uit dat deze in voldoende mate door andere partijen (gemeente, waterschappen, grondeigenaren e.d.) worden beschermd. Het Rijk heeft hiervoor een kwaliteitsimpuls voor het landschap opgezet.

Bijlage 3 Waargenomen (korst) mossen

		FREQUENTIE		RODE LIJST
		NL	Gemert	
Rond dambordje	<i>Aspicilia contorta</i>	aaa	o	
Zwarte knoopjeskorst	<i>Bacidia egenula</i>	z	o	
Steenstrontjesmos	<i>Buellia aethalea</i>	a	f	
Schubbige citroenkorst	<i>Caloplaca britannica</i>	aaa	f	
Gewone citroenkorst	<i>Caloplaca citrina</i>	aaa	f	
Mandarijnkorst	<i>Caloplaca coronata</i>	aaa	f	
Stoffige citroenkorst	<i>Caloplaca decipiens</i>	aaa	f	
Gelobde citroenkorst	<i>Caloplaca flavescens</i>	aa	o	
Valse citroenkorst	<i>Caloplaca flavocitrina</i>	aaa	r	
Muurzonnetje	<i>Caloplaca holocarpa</i>	aa	r	
Kleine citroenkorst	<i>Caloplaca lithophila</i>	aaa	r	
Kerkcitroenkorst	<i>Caloplaca ruderum</i>	aa	f	
Sinaasappelkorst	<i>Caloplaca saxicola</i>	aaa	o	
Witte citroenkorst	<i>Caloplaca teicholyta</i>	aa	o	
Kleine geelkorst	<i>Candelariella aurella</i>	aaa	a	
Grove geelkorst	<i>Candelariella vitellina</i>	aaa	a	
Grove geelkorst (groen)	<i>Candelariella vitellina</i> f. <i>flavovirella</i>	z	z	
Donkere rookkorst	<i>Catillaria chalybeia</i>	aaa	o	
Smal bekermos	<i>Cladonia coniocraea</i>	aaa	o	
Kopjes-bekermos	<i>Cladonia fimbriata</i>	aaa	o	
Grof bekermos	<i>Cladonia pyxidata</i>	zzz	r	
Dik geleimos	<i>Collema tenax</i>	z	r	
Kauwgommos	<i>Diploicia canescens</i>	aaa	f	
Duindaalder	<i>Diploschistes muscorum</i>	zz	f	KW
Cementkorst	<i>Diplozomma albostratum</i>	aa	o	
Stofglimschotelkje	<i>Lecania erysibe</i>	aaa	f	
Kalkschotelkorst	<i>Lecanora albescens</i>	aaa	f	
Kastanjebruine schotelkorst	<i>Lecanora campestris</i>	aaa	a	
Kerkschotelkorst	<i>Lecanora conferta</i>	z	a	
Verborgen schotelkorst	<i>Lecanora dispersa</i>	aaa	f	
Kop-en-schotelkorst	<i>Lecanora flotowiana</i>	aaa	o	
Muurschotelkorst	<i>Lecanora muralis</i>	aaa	f	
Klein purperschaaltje	<i>Lecidella anomaloides</i>	zz	o	
Grijsgroene steenkorst	<i>Lecidella scabra</i>	aaa	a	
Steenpurperschaaltje	<i>Lecidella stigmatea</i>	aaa	a	
Gewone poederkorst	<i>Lepraria incana</i>	aaa	f	
Gelobde poederkorst	<i>Lepraria lobificans</i>	aaa	o	
Glanzend schildmos	<i>Melanelia fuliginosa</i>	a	f	
Mosvreter	<i>Myxobilimbia sabuletorum</i>	z	r	
Bruin dijkschildmos	<i>Neofuscelia delisei</i>	zzz	f	KW

Wrattig schildmos	<i>Neofuscelia verruculifera</i>	zz	o	
Rond schaduwmos	<i>Phaeophyscia orbicularis</i>	aaa	r	
Kapjesvingermos	<i>Physcia adscendens</i>	aaa	o	
Stoeprandvingermos	<i>Physcia caesia</i>	aaa	r	
Heksenvingermos	<i>Physcia tenella</i>	aaa	r	
Grauw rijpmos	<i>Physconia grisea</i>	aaa	r	
Dunne blauwkorst	<i>Porpidia soredizodes</i>	aaa	o	
Rode kalksteenkorst	<i>Protoblastenia rupestris</i>	z	o	
Gewoon landkaartmos	<i>Rhizocarpon geographicum</i>	zzz	r	EB
Donker landkaartmos	<i>Rhizocarpon reductum</i>	a	r	
Donkerbruine schotelkorst	<i>Rinodina gennarii</i>	aaa	o	
Berijpte kroontjeskorst	<i>Sarcogyne regularis</i>	aaa	o	
Zwarte schotelkorst	<i>Tephromela atra</i>	a	r	
Muurblaaskorst	<i>Toninia aromatica</i>	z	o	
Gewoon sterschoteltje	<i>Trapelia coarctata</i>	aaa	o	
Wit sterschoteltje	<i>Trapelia placodioides</i>	aaa	f	
Bruine stippekorst	<i>Verrucaria macrostoma</i>	aa	f	
Zwart-op-wit-korst	<i>Verrucaria muralis</i>	aaa	f	
Gewone stippekorst	<i>Verrucaria nigrescens</i>	aaa	a	
Ruwe stippekorst	<i>Verrucaria tectorum</i>	aaa	f	
Groene kalkstippekorst	<i>Verrucaria viridula</i>	aaa	f	
Metaalzomerkorst	<i>Vezdaea leprosa</i>	a	o	
Oranje dooiermos	<i>Xanthoria calcicola</i>	aaa	f	
Groot dooiermos	<i>Xanthoria parietina</i>	aaa	a	

Legenda bij beschermde soorten

Code	Bedekking en aantal exemplaren in Gemert
r	"rare": 1 of enkele exemplaren
o	"occasional": verspreid aanwezig, bedekking gering
f	"frequent": vrij veel, maar geen grote bedekking
a	"abundant": veel aanwezig of veel bedekkend (>20%)

Schattingscode volgens de schaal van Tansley

Code	Frequentie in Nederland
zzz	in minder dan 1% van de atlasblokken (1-17)
zz	tussen 1 en 5% van de atlasblokken (18-84)
z	tussen 5 en 12,5% van de atlasblokken (85-210)
a	tussen 12,5 en 25% van de atlasblokken (211-420)
aa	tussen 25 en 50% van de atlasblokken (421-840)
aaa	In meer dan 50% van de atlasblokken (>840)

Mossen volgens Dirkse et al. (1999), korstmossen volgens Aptroot et al. (2004).

Code	Categorie Rode Lijst
EB	Ernstig bedreigd
BE	Bedreigd
KW	Kwetsbaar
GE	Gevoelig

Rode Lijst = Aptroot et al. (1998)

Bijlage 3 Inrichtingsplan Ommuurde Tuin

